

PYHÄLLE MARTTYYRILLE JA TUNNUSTAJALLE JOHANNES SONKAJANRANTALAISELLE

Pyhä marttyyri ja tunnustaja Johannes (1884–1918) toimi aktiivisesti kotikylällään Sonkajanrannassa, joka siihen aikaan oli osa Ilomantsin seurakuntaa. Johanneksen toimeliaisuuden innoittamana kylälle perustettiin koulu ja rakennettiin koulutalo, kirkko ja tie. Kylällä toimi myös Sonkajanrannan Oikeauskoiskirkollinen nuorisoseura, jonka esimies Johannes oli, kunnes siirtyi katekeetan ja kiertävän uskonnonopettajan tehtävään. Seura teki ahkerasti sisälähetystyötä ja järjesti kirkkolaulumatkoja ja opetusta kirkon siunaamana.

Sisällissodan lähestyessä oikeauskoisen kansan hyväksi utterasti toiminutta Johannesta alettiin syyttää sekä bolševikiksi että tsaarinvallan kätyriksi. Johannes piti yllä suhteita silloiseen – erityisesti kirkolliseen – esivaltaan, mutta oli ortodoksinen kansanvalistaja vailla poliittisia tavoitteita. Pilkkakirjoitukset Johannesta ja hänen uskoaan vastaan levisivät lehdistössä eri puolille maata. Niiden seurauksena alettiin vaatia ankaria toimenpiteitä Johanneksen toiminnan lopettamiseksi. Pian hänet erotettiin opettajantehtävästään ja Ilomantsin ortodoksisen seurakunnan kirkkovaltuustosta. Myös Joensuussa paheksuttiin hänen toimintaansa. Johannes aavisteli, mitä oli tapahtumassa, ja kirjoitti, etteivät vihollisvoimat taida antaa hänelle rauhaa työssä, jonka hän tunsikin kutsumukseksi.

Johannes pidätettiin maaliskuussa 1918 ja kuljetettiin vangittuna Joensuuhun, missä hänet joidenkin viikkojen päästä

teloitettiin muutamien punavankien joukossa. Ruumis heitettiin joukkohautaan ja siirrettiin hieman myöhemmin Ilomantsiin Kokkonniemen kalmistoon. Johannes oli kuollessaan kolmekymmentäkolmevuotias.

Syksyllä 2018 Konstantinopolin patriarkaatti hyväksyi Suomen ortodoksisen kirkon piispainkokouksen aloitteen Johanneksen liittämisestä pyhien joukkoon. Pyhän Johanneksen muistopäivää vietetään maaliskuun 8. päivänä.